

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

до проекту Закону «Про реалізацію публічних електронних послуг з реєстрації та декларування місця проживання в Україні»
(реєстр. № 5463 від 05.05.2021)
та альтернативного до нього:
проекту Закону «Про свободу пересування, вільний вибір місця проживання та доступ до електронних послуг з реєстрації місця проживання в Україні»
(реєстр. № 5463-1 від 20.05.2021)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 02 червня 2021 року (протокол № 46) проект Закону «Про реалізацію публічних електронних послуг з реєстрації та декларування місця проживання в Україні» (реєстр. № 5463 від 05.05.2021), внесений народними депутатами України Михайлом Крячко та іншими та альтернативний до нього: проект Закону «Про свободу пересування, вільний вибір місця проживання та доступ до електронних послуг з реєстрації місця проживання в Україні» (реєстр. № 5463-1 від 20.05.2021), внесений народними депутатами України Олександром Устіновою та іншими.

Законопроектом (реєстр. № 5463) передбачається:

1) Запровадження декларування та реєстрації місця проживання у електронній формі (визначення понять та різниці між ними, порядку здійснення);

Відповідно до положень законопроекту місце проживання декларується у:

- житлі, яке знаходиться у приватній власності;
- житлі, призначеному для короткострокового проживання (гуртожитках, військових частинах, спеціалізованій соціальній установі, стаціонарній соціально-медичній установі тощо).

Місце проживання реєструється:

- у житлі комунальної власності, що підлягає приватизації;
- у службовому житлі.

Законопроектом також визначається можливість отримання послуг у електронній формі, перелік усіх необхідних документів та відомостей

необхідних для декларування/реєстрації місця проживання, заборона вимагати для декларування або реєстрації місця проживання подання особою інших, ніж передбачених цим законопроектом, документів.

2) Захист прав власників житла;

Закріплюється право власника (власників) житла скасувати задеклароване/zareєстроване місце проживання третіх осіб у житлі, що йому належить за підстав зазначених у законі без рішення суду.

3) Закріплення електронного реєстру як єдиного джерела інформації про місце проживання особи;

Реєстри територіальних громад функціонуватимуть виключно у електронній формі та обмінюватимуться інформацією між собою та з державними реєстрами в автоматичному режимі. При цьому для забезпечення роботи зазначених реєстрів органи місцевого самоврядування мають право створити або використовувати вже створені власні інформаційно-телекомунікаційні системи чи безоплатно використовувати засоби відомчої інформаційної системи ДМС.

Скасовується паперовий документообіг; виключається можливість дублювання реєстрації у різних реєстрах територіальних громад; органи будуть обмінюватися інформацією про місце проживання без залучення особи; інформація про місце проживання відповідатиме дійсності на момент її запиту.

4) Підвищення доступності та зручності адміністративних послуг;

Розширюються способи звернення за послугами. Змінити місце проживання можна буде відвідавши орган реєстрації або ЦНАП, а також замовивши таку послугу онлайн через Єдиний державний вебпортал електронних послуг.

Послуги надаватимуться в електронній формі, що значно скоротить час, необхідний для їх надання; немає потреби відвідувати органи реєстрації або ЦНАП.

Окрім цього, при зверненні за отриманням інших послуг, інформацію про місце проживання осіб органи державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації незалежно від форм власності отримують самостійно шляхом доступу до відомчої інформаційної системи ДМС.

Що стосується альтернативного законопроекту (реєстр. № 5463-1):

Метою законопроекту є впровадження нової системи реєстрації місця проживання, яка ґрунтується на повідомному принципі. Це дозволить збільшити кількість людей, які реєструють своє фактичне місце проживання і живуть за адресою зареєстрованого місця проживання. Водночас, це дозволить державі отримувати максимально точні дані щодо місця проживання громадян.

Законопроект передбачає спрощену процедуру реєстрації і зняття з реєстрації місця проживання особи. Так, заявник може звернутися за отриманням адміністративної послуги з реєстрації місця проживання до органу реєстрації (в тому числі до ЦНАП, де таку послугу впроваджено), пред'явити документ, що посвідчує її особу (як-от паспорт громадянина України у формі ID-картки або книжечки).

Законопроект передбачає і механізм захисту прав власників житла від неправдивих повідомлень місця проживання за адресою їх житла.

Законопроект передбачає, що один лише факт реєстрації місця проживання особи, зняття з реєстрації не може слугувати: підтвердженням законності проживання у житлі або користування ним; підтвердженням факту проживання або непроживання у житлі; підставою для нарахування податкових платежів; підтвердженням факту оренди (найму) житла; підставою для вселення особи у житло або виселення з нього; підставою для нарахування плати за користування житлом та плати за житлово-комунальні послуги; підставою для встановлення або скасування будь-яких прав та обов'язків для інших осіб, які проживають у житлі.

Органами реєстрації місця проживання за нової системи залишатимуться і надалі органи місцевого самоврядування.

Міністерство цифрової трансформації України повідомило про підтримку законопроекту (реєстр. № 5463) та відсутність пропозицій та зауважень до нього.

За результатами опрацювання законопроекту (5463-1) Міністерство цифрової трансформації України не підтримує зазначений законопроект з огляду на наступне.

1) Законопроект суперечить Закону України «Про адміністративні послуги» оскільки пунктом першим частини першої статті 13 законопроекту зазначено, що заява в електронній формі подається через офіційний веб-ресурс органу реєстрації та/або інтегрований з ним державний портал адміністративних послуг (за наявності технічної можливості). Проте частиною першою статті 9 Закону України «Про адміністративні послуги» зазначено, що адміністративні послуги в електронній формі надаються з використанням Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування.

2) Законопроект суперечить статтям 30 та 41 Конституції України, згідно з якими:

- кожному гарантується недоторканість житла;
- право приватної власності є непорушним.

Натомість статтею 14 законопроекту передбачається можливість реєстрації, зняття з реєстрації місця проживання особи, без згоди власника житла.

Також статтею 14 законопроекту зазначено: «якщо у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно відсутня інформація про житло та його власника, орган реєстрації надсилає лист про здійснення реєстрації, зняття з

реєстрації місця проживання іншої особи на відповідну адресу поштою, без зазначення у листі прізвища, імені та по батькові власника житла.».

Зазначений механізм повідомлення є незрозумілим та не забезпечує ідентифікації особи власника (співвласника) житла для передачі необхідної інформації.

Мінцифри зазначає, що відповідно до частини другої статті 7 законопроекту реєстрація місця проживання ґрунтується на повідомному принципі, який полягає у наданні адміністративних послуг з реєстрації, зняття з реєстрації місця проживання виключно на підставі відомостей, наведених суб'єктом звернення у заяві. Орган реєстрації не може вимагати від суб'єкта звернення документів, що підтверджують його право на проживання за повідомленим місцем проживання (право користування житлом чи право власності на житло), а також вимагати підтвердження згоди інших осіб, в тому числі власника / співвласників житла (далі – власник житла), під час подання суб'єктом звернення заяви на реєстрацію. Тобто власник майна не буде мати вплив на те, хто і в якій кількості буде реєструватися в його приватній власності, а це обмежує право особи розпоряджатися власним майном на власний розсуд, що протирічить статті 319 Цивільного кодексу України, згідно з якою:

- діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і в порядку, встановлених законом;
- власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

3) Відповідно до частини першої статті 6 законопроекту, якщо особа має кілька місць проживання, за її бажанням зареєстрованими можуть бути одночасно два з них. При цьому одне з двох місць проживання визначається особою основним (головним), про що вноситься інформація до реєстрів територіальних громад та, за бажанням особи, до документа, що посвідчує особу. Ведення офіційного листування та інша комунікація з особою здійснюється за адресою її основного (головного) місця проживання. Додаткова (друга) адреса місця проживання особи може використовуватися особою, а також органами державної влади та органами місцевого самоврядування за потребою, в тому числі у випадках передбачених законодавством.

Зазначене вище положення може викликати суперечності у відносинах, пов'язаних з обліком військовозобов'язаних осіб, платників податків, та у інших відносинах, пов'язаних з реєстрацією місця проживання. Також, порушує принципи статистичного планування та бюджетного обліку (зокрема порядок розрахунку субвенцій), встановлені Бюджетним кодексом України.

Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України надала пропозиції стосовно законопроектів, а саме:

У тексті законопроекту вживаються терміни «засоби телефонного зв'язку» та «засоби електронного зв'язку», що законодавчо не визначені.

Таким чином, з метою врахування вимог законодавства у сфері телекомунікацій у тексті законопроекту слова «засоби телефонного,

електронного або поштового зв'язків» замінити словами «за допомогою телефонного, поштового зв'язку або в електронній формі».

З метою врахування вимог законодавства у сфері захисту інформації частину шосту статті 25 законопроекту викласти у такій редакції:

«6. У реєстрі територіальної громади інформація збирається, зберігається, передається, використовується та обробляється відповідно до вимог законів України «Про захист персональних даних», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та інших нормативно-правових актів у сфері захисту інформації»».

Народні депутати України – члени Комітету з питань цифрової трансформації зазначають, що прийняття законопроекту (реєстр. № 5463) забезпечить реформування діючого механізму обліку населення в Україні, зокрема шляхом запровадження інституту декларування та реєстрації місця проживання у електронній формі, що в свою чергу сприятиме захисту прав власників житла, усунення не виправданих механізмів регулювання питання декларування місця проживання, а також урахування інтересів та потреб отримувачів адміністративних послуг, а також підтримують пропозиції та зауваження запропоновані Міністерством цифрової трансформації та Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України **прийняти за основу** проект Закону «Про реалізацію публічних електронних послуг з реєстрації та декларування місця проживання в Україні» (реєстр. № 5463 від 05.05.2021), внесений народними депутатами України Михайлом Крячко та іншими з урахуванням висловлених пропозицій та зауважень.

2. Направити висновок Комітету з даного питання до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО